

Euroopan
neuvoston
yleissopimus
**ihmiskaupan
vastaisesta
toiminnasta**

Seurantajärjestelmä

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

MITKÄ OVAT YLEISSOPIMUKSEN TAVOITTEET?

— Euroopan neuvoston yleissopimus ihmiskaupan vastaisesta toiminnasta astui voimaan 1.2.2008. Sen tavoitteena on ehkäistä ihmiskauppaa, suojella sen uhreja ja saattaa ihmiskaupan harjoittajat rikosoikeudelliseen vastuuseen. Yleissopimus koskee kaikkia ihmiskaupan muotoja (riippumatta siitä onko ihmiskauppa maansisäistä vai kansainvälistä tai liittykö se järjestäytyneeseen rikollisuuteen) ja kaikkia ihmiskaupan uhreja (naiset, miehet ja lapset), ja se kattaa kaikki hyväksikäytön muodot. Yleissopimukseen sisältyy myös kansalaisyhteiskunnan kanssa solmittavien kumppanuussuhteiden ja kansainvälisen yhteistyön edistämiseen tähtääviä toimenpiteitä.

— Ihmisoikeusnäkökulma ja uhrien suojeleminen ovat yleissopimuksen tärkein lisäarvo. Yleissopimus määrittelee ihmiskaupan ihmisoikeuksien loukkaukseksi ja hyökkäykseksi ihmisarvoa ja henkilökohtaista koskemattomuutta vastaan. Tämä merkitsee sitä, että kansalliset viranomaiset joutuvat vastuuseen, jos ne eivät ryhdy ihmiskaupan ehkäisyyn, uhrien suojelemiseen ja ihmiskauppatapausten tehokkaaseen tutkintaan tähtääviin toimiin.

— Ihmiskauppa on maailmanlaajuinen, rajat ylittävä ilmiö, ja tästä syystä yleissopimus koskee maailman kaikkia maita, jotka voivat siihen myös liittyä.

MITEN YLEISSOPIMUKSEN TOIMEENPANO SEURATAAN?

Yleissopimuksella perustettiin riippumaton seurantajärjestelmä arvioimaan sen määräysten toimeenpanoa. Seurantajärjestelmää pidetään yhtenä yleissopimuksen vahvuuksista. Järjestelmä perustuu kahteen peruspilariin: ihmiskaupan vastaisen toiminnan asiantuntijaryhmään (GRETA) ja osapuolten komiteaan.

Mikä GRETA on?

Ihmiskaupan vastaisen toiminnan asiantuntijaryhmä GRETA seuraa sitä, miten yleissopimuksen ratifioivat maat panevat sitä täytäntöön. GRETAan kuuluu 15 itsenäistä ja puolueetonta yleissopimuksen allekirjoittajamaista tulevaa asiantuntijaa. Eri taustalähtökohtia edustavat asiantuntijat (juristit, poliisiviranomaiset, psykologit, lääkärit, kansalaisjärjestöjen edustajat jne.) valitaan sen ammatillisen kokemuksen nojalla, jota heillä on yleissopimuksen soveltamisaloilta. GRETA-jäsenten toimikausi on neljä vuotta, ja kausi on kerran uusittavissa.

Miten GRETA:n seurantatyötä toteutetaan?

GRETA:n toiminta perustuu seurantakierroksiin. Kunkin kierroksen aluksi GRETA määrittelee kyseisen seurannan kohteena olevat yleissopimuksen määräykset sekä tarkoituksenmukaisimman tavan arvioinnin suorittamiseksi.

GRETA käyttää seurantatyössään lukuisia tietojenkeruumenetelmiä. Ensimmäisenä vaiheenaan GRETA lähettää kyselylomakkeen arvioinnin kohteena olevan maan viranomaisille. GRETA analysoi vastauksena saatuja tietoja ja pyytää tarvittaessa lisätietoja vastauksen täsmentämiseksi tai täydentämiseksi.

Kyselyn lisäksi GRETA vierailee asianomaisessa maassa. Vierailut mahdollistavat syväiset keskustelut julkishallinnon viranomaisten, poliisin, syyttäjälaitoksen, kansanedustajien ja muiden tärkeiden viiteryhmiä kanssa.

Arviointivierailut tarjoavat GRETA:lle myös mahdollisuuden käydä ihmiskaupan uhreja auttavissa laitoksissa. GRETA voi siis pyytää saada vierailta julkisen vallan tai kansalaisjärjestöjen ylläpitämissä ihmiskaupan uhreille tarkoitetuissa kriisikeskuksissa tai suojissa, paperittomien maahantulijoiden tai turvapaikanhakijoiden säilönnötkeskuksissa, raja-aseilla tai sairaaloissa. Näillä vierailuilla voidaan varmistua yleissopimuksen täytäntöönpanotoimien tehokkuudesta.

KANSALAI SYHTEISKUNNAN ROOLI

Kansalaisyhteiskunta on GRETA:lle tärkeä tietolähde. Arviointivierailuillaan GRETA tapaa ihmiskaupan vastaisessa toiminnassa mukana olevien kansalaisjärjestöjen edustajia ja muita kansalaisyhteiskunnan toimijoita (kuten ammattiliitot, asianajajaliitto, yliopistot). GRETA saattaa lähettää kyselynsä tai tietopyynnön kansalaisjärjestöille tai muille kansalaisyhteiskunnan tahoille, joilla on luotettavia tietolähteitä ja jotka pystyvät tarvittaessa varmistumaan annettujen tietojen oikeellisuudesta.

GRETAN RAPORTIT

GRETAn maakohtaisissa arviointiraporteissa analysoidaan kyseisen maan ihmiskaupan vastaisia toimenpiteitä ja niitä koskevaa tilannetta, ja raporteissa on myös ehdotuksia siitä, miten yleissopimuksen täytäntöönpanoa voidaan vahvistaa. Raportit laaditaan yhteistoimintahengessä, ja niiden tarkoituksena on auttaa valtioita niiden omissa pyrkimyksissään.

GRETA käsittelee arviointiraporttiluonnokset täysistunnoissaan. Raporttiluonnos lähetetään tämän jälkeen asianomaisen hallituksen kommentoitavaksi, ja GRETA ottaa kommentit huomioon laatiessaan lopullista raporttiaan. Loppuraportti lähetetään asianomaisille viranomaisille, joilta pyydetään siihen viimeiset omat huomiot. Tämän jälkeen GRETA:n raportti ja mahdolliset viranomaisten kommentit julkistetaan.

OSAPUOLTEN KOMITEA

Seurantajärjestelmän toinen peruspilari eli osapuolten komitea koostuu yleissopimuksen ratifioineiden maiden kansallisista edustajista. Osapuolten komitea voi päättää GRETA:n raporttien perusteella yksittäisille maille annettavista suosituksista koskien toimia, joihin niiden tulisi ryhtyä GRETA:n toteamien seikkojen toimeenpanemiseksi.

SEURANNASTA TÄYTÄNTÖÖNPANON TUKEMISEEN

— Ihmiskaupan vastaisesta toiminnasta solmitun Euroopan neuvoston yleissopimuksen nojalla tehtävän seurantatyön arvo on kolmitahoinen:

- ▶ se arvioi ja edistää yleissopimuksen kauaskantoisten velvoitteiden noudattamista;
- ▶ se tarjoaa räätälöityjä neuvoja siitä, miten esteet voidaan voittaa; ja
- ▶ se on kansainvälisen yhteistyön foorumi, jolla voidaan jakaa tietoja ja hyviä käytänteitä ja kertoa kansainväliselle yhteisölle uusista kehityskuluista; tämä kaikki edistää ongelmien ehkäisyyn ja niihin puuttumiseen tähtäviä yhteisiä toimia.

— Seurantatyön tulokset ovat verkossa ja niistä on tullut ihmiskaupan vastaisen toiminnan lähdemateriaalia. Euroopan neuvosto myös tukee hallituksia yleissopimuksen sekä seurantaprosessin tuloksena tulevien suositusten täytäntöönpanossa.

Yhteydenotot ja lisätietopyynnöt:

Euroopan neuvoston ihmiskaupan vastaista toimintaa koskevan yleissopimuksen sihteeristö (GRETA ja osapuolten komitea)

Euroopan neuvosto / Council of Europe

F-67075 Strasbourg Cedex

Ranska / France

Sähköposti / E-mail: Trafficking@coe.int

www.coe.int/trafficking